

Законні представники дітей

Статтею 242 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) встановлено, що батьки (усиновлювачі) є законними представниками малолітніх та неповнолітніх дітей.

Опікун є законним представником малолітньої особи та фізичної особи, визнаної недієздатною.

Законним представником у випадках, встановлених законом, може бути інша особа.

Відповідно до статті 34 ЦК України повна цивільна дієздатність настає в осіб, які досягли 18 років, або у випадках, передбачених статтею 35 цього Кодексу:

1. Повна цивільна дієздатність може бути надана фізичній особі, яка досягла шістнадцяти років і працює за трудовим договором, а також неповнолітній особі, яка записана матір'ю або батьком дитини.

2. Надання повної цивільної дієздатності провадиться за рішенням органу опіки та піклування за заявою заінтересованої особи за письмовою згодою батьків (усиновлювачів) або піклувальника, а у разі відсутності такої згоди повна цивільна дієздатність може бути надана за рішенням суду.

3. Повна цивільна дієздатність може бути надана фізичній особі, яка досягла шістнадцяти років і яка бажає займатися підприємницькою діяльністю.

Діти, які досягли 14-річного віку (неповнолітні), мають неповну дієздатність, а діти до 14 років (малолітні) – часткову дієздатність, обсяг якої визначається законом.

З метою «компенсації» неповного обсягу дієздатності цих осіб, вчинення усіх необхідних для цього дій покладено на законних представників малолітніх та неповнолітніх осіб – в межах та обсязі, встановлених законодавством.

Законними представниками є батьки або усиновлювачі дітей. Особи, позбавлені батьківських прав перестають бути законними представниками дітей.

Прийомні батьки як і батьки-вихователі є законними представниками прийомних дітей і діють без спеціальних на те повноважень як опікуни або піклувальники.

У разі відсутності в дитини батьків (усиновлювачів) їхніми законними представниками можуть бути й опікуни (малолітніх дітей) та піклувальники (неповнолітніх дітей).

Законодавством також закріплено, що до встановлення опіки або піклування і призначення опікуна чи піклувальника, опіку або піклування над

фізичною особою здійснює відповідний орган опіки та піклування. А якщо над фізичною особою, яка перебуває в навчальному закладі, закладі охорони здоров'я або закладі соціального захисту населення, не встановлено опіку чи піклування або не призначено опікуна чи піклувальника, опіку або піклування над нею здійснює цей заклад.

Перелік осіб, які є законними представниками, вичерпний.

Законними представниками не можуть бути бабусі, дідусі й інші родичі, незважаючи на те, що вони проживають разом з неповнолітніми або малолітніми, виховують їх тощо (якщо тільки вони не є опікунами).

Головний спеціаліст
Управління з питань нотаріату
Н.В. Гурська